

Arkeoloji

Arkeotopsi

Eski mısır firavunu Tutankamon'un bilime hizmetleri bitmiyor. Keşfedildiği günden bu yana altından lahdi, yanına gömülü değerli süs ve sanat eserleriyle dünyanın en popüler mummy haline "çocuk kral", şimdi de tarihin en eski saray cinayetlerinden birini aydınlatmaya hazırlanıyor. Tutankamon'un ölümünden yaklaşık 3000 yıl sonra, ünlü mummyanın 1968 yılında çekilen röntgeni, daha 20 yaşına gelmeden ölen firavunun kafatasının içine doğru sarkan bir kemik parçasının varlığını ortaya koymuştu. Bu

da Tutankamon'un yaşamını başına vurulan şiddetli bir darbe ile yitirmiş olabileceğini gösteriyordu. Ama kırık, firavunun cesedinin mumyalama sırasında düşmesiyle de oluşmuş olabilirdi. Bilmece nihayet aydınlanmak üzere. Bu yılın başlarında Mısırlı yetkililer, firavunun mummyasının bilgisayar tomografisi ile görüntülenmesine izin verdiler. Cihaz, yarım milimetre ölçeğindeki detayları bile ortaya çıkaracak kadar duyarlı. Tarama sonunda elde edilen üç boyutlu 1700 görüntünün analizi sonunda, Tutankamon'un ölümünü çevreleyen sis perdesinin önümüzdeki günlerde kalkması bekleniyor.

Science, 28 Ocak 2005

Permian-Trias sınırı yokoluşunda karada yaşayan canlı türlerinin 3/4'ü yeryüzünden silindi.

kuramını doğrulamadığını kesin bir dille vurgularken, öteki araştırmacılar, çarpma gerçekleşmiş olsa bile bunun kitlesel yok oluşta ancak küçük bir rol oynamış olabileceğini belirtiyorlar.

Ward, karalarda ve denizlerde hayvanlarla bitkilerin aynı zamanda ve aynı nedenlerle, aşırı sıcak ve oksijen yetersizliğinden öldüklerini söylüyor. Bu da uzun süreli iklim değişikliklerinin neler yapabileceğini çarpıcı biçimde ortaya koyuyor. İşaretler, büyük yokoluşa Sibiryaya kapanı denen bölgede çok uzun süren yanardağ faaliyetleri nedeniyle dünyanın sıcaklığının artmasının yol açtığını gösteriyor. Bu arada volkanizm, gezegeni ısıtırken, okyanus dibinde donmuş durumda bulunan büyük metan rezervleri de açığa çıkıp atmosferde dizginden boşanmış bir sera etkisi yaratmış olabilir. Ward, türlerin uzun bir süre boyunca tedricen yok olduklarını, ancak kötüleşen koşullar kritik bir eşiği aşınca

yokoluşun hızlandığına vurgu yapıyor. Araştırmacılara göre işte bu aşamada atmosferdeki oksijen düzeyleri de hızlı bir düşüş göstermiş görünüyor. Bu durumda karalarda yüksek, hatta orta yükseklikteki yerlerde bile yaşam olanaksızlaşıyor ve Dünya'nın yarısından çoğu yaşanamaz hale geliyor. Yaşam ancak en alçak kara parçalarında mümkün olabiliyor. Günümüzde atmosferdeki oksijen oranının %21 olmasına karşılık, büyük yokoluşun hızlandığı dönemde bu oran %16'ya düşmüş görünüyor. Bu da 5000 metre yükseklikteki bir dağın tepesinde zorlukla alınan nefese eşit. Ward, "sarımlı olan şu:" diyor. "Sıcaklık arttıkça arttı ve kritik bir noktaya geldiğinde de her şey öldü. Yaşam türlerinin çok büyük çoğunluğu, dayanılmaz sıcaklık ve oksijen yetersizliğinin oluşturduğu çifte felaketle baş edemedi."

NASA Basın Bülteni, 20 Ocak 2005 Science, 21 Ocak 2005